

Ujság

7 évf. - 139 szám

független politikai napilap

SALONTA, 1935.
június 27

csütörtök

Előfizetési árak: Helyben 1 óra 25 Lei, vidékre:
35 Lei. -- EGYES SZÁM ÁRA: 1 LEUSzerkesztésért felelős:
GAÁL SÁNDORSzerkesztőség és kiadóhivatal:
SALONTA PIATA UNIRII No 13.

A kisebbségi érdekközösség

Mint oldott kéve hull szét a magyar társadalom. Külső politikai és gazdasági erők nyomására, egy benső szervezetség erejének hiányában. Ha az okokat keressük, nem vizsgálhatjuk a magyar társadalmat az állam hatalmi szervezetében, mint az állam által jogilag rendezett társadalmat. Tovább kell mennünk, — szem előtt tartva a jogrend irányító hatását társadalmunk funkcionálására és szervezésére, — belső, strukturális összetételében kell vizsgálnunk azt, keresve az érdekközösséget kialakító hatóerők milyenségét, meglétét és hiányait.

Egy kisebbségi társadalomban, az állami társadalom kötelezettségei mellett egyetemes, közös, az osztályérdekeken felülről álló célkitűzések kell éljenek. Jóllehet, hogy a társadalomban mutatkozó képességek alapján létrejövő integrálódás, osztályképződés adja meg a társadalom fejlődését, mégis az osztályöntudat, mely az oda tartozás legszemélyesebb ügyein alapszik — mai helyzetünket tekintve — csak legutolsó sorban lehet irányító elv, akár az egész kisebbségi társadalom, akár annak valamely osztálya számára.

Kölcsönös érdekközösség és faji összetartozandóság kell áthasson mindnyájunkat, mert a tudatos egymásértéklésnek hiánya, vagy zavara lassanként szétporlasztja még megmaradt erkölcsi és gazdasági értékeinket. Senki sem vonhatja ki magát azon munkafeladat és megterhelés alól, melyeket a magyar társadalom egyetemes érdekei számára előírnak. Főleg a középosztály tagjaira hárul a feladat; kiépíteni elsősorban önmagunkban a kisebbségi érdekközösség érzetét, s átvenni ennek tudatát a gazdasági társadalom minden rétegébe. Csak komoly, gyakorlati utmutatással és a gazdasági megszervezettség kialakításával lehet bekapcsolni ezen osztályt közös tervszerű munkálkodásra. — Tudatossá kell tennünk az egymásértéklés szükségességét követelményét, mert társadalmunkban a cél fogalma csak így alakulhat ki. — Világossá kell tennünk, hogy mi erkölcsi, vagy anyagi segítséget csakis önmagunktól várhatunk, csak önmagunkból meríthetünk.

A szolidaritás gondolatának bevittele a kisebbségi magyar társadalomba, nemcsak az egyén munkájával való kiegészülést jelenti, hanem egyúttal a társadalmon kívülálló nehézségek elleni szervezkedést, védelmi kapcsolatot. Érezze a legszomorúbb sorsban tengődő magyar is, hogy mögötte egységként áll — segítő kézzel az egész

magyar társadalom.

Hosszu évek nehéz, megfontolt s alapos munkája megteremtheti számunkra társadalmunknak azt az egységes akaratát, mely a kölcsönösen felismert érdekek egységes megvédésére irányul s amely minden irányban hatékony eszköze lehet kisebbségi helyzetünk s válságba jutott gazdasági és hiteléletünk megjavításának és felvirágoztatásának.

Dr. Szengőth Miklós

Ujabb 20.000 leit fizetett a város a 7 milliós kölcsönbe

Salonta város vezetősége a 7 leit fizetett be, Az erről szóló nyugta leérkezett a város vezetőségéhez. milliók kölcsön fejében a bucuresti Póstatakarékpénztárnak újabb 20000

Mit akar Maniu?

Maniu Gyula Clujon nyilatkozott az újságíróknak és többek között kijelentette, hogy kifogásolja a zsidók magyar nyelvhasználati jogát.

— Miért beszélnek a zsidók magyarul? kérdezi Maniu.

— Mert a zsidók a magyar kultúrán nőttek fel — vetették közbe az

újságírók.

Nem tudjuk megérteni, hogy Maniu egyszerre miért haragszik a zsidókra? Eddig mindenki úgy ismerte Maniut, hogy a nemzetiségi és a felekezeti béke embere. Most egyszerre meg akarja szabni, hogy ki milyen nyelven beszéljen?

Olaszországle akarjatiporni Abessziniát

A Neues Wiener Journal értesülése szerint az olasz kormány újból felhívta az Abessziniában tartózkodó olasz alattvalókat, hogy 10 napon belül hagyják el az ország területét. Ezt a rendelkezést a közeli háborúval magyarázzák.

A Sonn- und Montags Zeitung Genfből azt az értesülést szerezte, hogy népszövetségi körökben Abessziniának kizárásának gondolatával foglalkoznak. A lap úgy tudja, hogy Genfben csak ilyen módon vélik megakadályozni azt, hogy Olaszország kilépjen. A kizárás indokául azt hozzák

fel, hogy Abessziniát annak idején szabályellenesen vették fel, mert nem tudta beigazolni, hogy az ország elérte a kellő kulturális és civilizációs fokot.

Még ma fizetik a nyugdíjakat

Az állami adóhivatal közli, hogy a katonai, polgári és megyei nyugdíjasok illetményeit még ma, szerdán délután 3—6-ig fizetik. Személyes megjelenés kötelező.

TROPIKA

gyűrhetetlen férfi szövet, speciális sodrott gyapju fonalból, divatszineken

120 leiért kapható
Szántó áruház

A legkellemesebb nyári viselet, alig 15 deka súlyu

Sok a marha - kevés a kut

Arról értesülünk, hogy Barmódon egy új kut ásatása vált szükségessé. Barmódon eddig 18 kut van, azonban a mindjobban és jobban növekvő marhaállománynak kevés a víz.

Épen ezért a városi vezetőség probléma előtt áll és ezt csak úgy lehet megoldani, ha egy újabb kutat ásatnak, hogy a marhaállománynak legyen elegendő vize.

Egy ember, aki az Istennel beszélt

A Dimineața „szenzációja”

A „Dimineața” 10.235 ik száma egy minden tekintetben hihetetlen történetről ír riportot. Arról van szó, hogy Calafat mellett egy kisközségben Petre Gheorgha Luca nevű pásztor az Istennel beszélt.

A különös csodának hirtelen híre van. Ujságíró ment a faluba és beszélt a paraszttal, aki elmondta, hogy különös körülmények között beszélt Istennel, aki azt mondta neki, közölje a falubeliekkel, hogy tartsák be a vasárnapi munkaszünetet, legyenek vallásosak.

— Minthogy 50 méter hosszú uton beszéltem az Istennel, mondja a

juhász az ujságírónak, aki maga is hihetetlennek találta a történetet és megkérdezte Bobin gör. kel. lelkész, mi a véleménye?

A lelkész kijelentette, hogy elhízi Petre Gheorgha Luca állítását, mert istenfélő ember, akinek arca, mikor Istennel beszélt, tűzben égett.

Képzeltető, hogy a falusiak előtt milyen tekintélye van a pásztornak...

Csak legalább ne júniusban közölje volna ezt a riportot a Dimineața. Mert ilyenkor nyári kacsák is léteznek...

Az „Az Ujság” riportregénye

AZ EZERARCU EMBER

kalandos útja a paksi rabiiskolától a ceyloni buddhista kolostorig

Trebitsch-Lincoln Ignác fantasztikus karrierje

3

Irta: SÁGI PÁL

Később, mikor innen elkerült kémiszolgálatra vállalkozott. Elvállalta, hogy Rotterdamba megy és fontos adatokat szerez a német flotta és szárazföldi haderő titkairól. Pénzzel és hamis okmányokkal bőségesen felszerelve érkezett Rotterdamba. Első útja a német főkonzulhoz vezetett. Nem sejtette azonban, hogy az angol kémiszolgálat tökéletesen működik: megbízták ugyan kémkedéssel de ugyanakkor ellenőrző kémet küldtek utána.

Ez a nyomába szegődött és nyomban jelentette Londonnak, hogy a német főkonzulnál járt, tehát nyilvánvaló, hogy kettős szerepre készül, a németektől és az angoloktól is pénzt akar keresni. Így azután mikor vizsgálatért Londonba, Sir Reginald Hall, a titkos hírszolgálati nagyhatalmu főnöke, utilaput kötött a talpa alá.

Az Intelligence Service ügynökei már már letartóztatták, de megneszelle, hogy le-

leplezték kisdéd játékait, megugrott és a Philadelphia gőzösön sikerült áthajóznia Newyorkba. Itt azután utolérte az első „krach”. Az Intelligence Service ugyanis alaposan utánanézett a multjának és kiderült, hogy grafológus korában 700 fontos csekket hamisított Roventree lord kárára.

Az angol bíróság körözölevelet adott ki ellene, alighogy megérkezett Newyorkba, letartóztatták, elítélték és esztendőig raboskodott a penstonvillei fegyházban.

A kínai mandarin

Vége volt már a világháborúnak, mire kiszabadult. Az akkori zűrzavaros időben megint elemében érezte magát. Előbb Amerikában folytatott kétes háttérű politikai ágenskedést, ami azzal végződött, hogy kiltották az Unió területéről. Egy év múlva Németországban bukkant fel, a monarchistákörök bizalmasának tüntette fel magát, nagyragu urakkal tárgyalt, lapok irányítására, társadalmi és politikai mozgalmak sajtófőnöki teendőinek ellátására vállalkozott, de nemsokára összeomlottak tervei és odébb kellett állnia.

Évekig tartó csend követte ezután. A neve már-már feledésbe került, amikor egyszerre csak a bomba erejével csapott a hír a világsajtóban: Trebitsch Lincoln óriási karriert futott be Kínában.

Egy francia ujságíró abban az időben a forrongó Kínát járta és Wu Pei-Fu marsall udvarában bemutatott egy európai urnak, aki a marsall mellett, mint államszervezési tanácsadó és hajózási szakértő működött, azonkívül a vezérkari főnök politikai ellenőre volt. A francia ujságíró a háboru alatt többször megfordult Amerikában, egyszer meglátogatta a penstonvillei fegyházat, ahol megmutatták neki a csekkhamisító exképviselőt. Most azután legnagyobb megdöbbenésére felismerte a kínai mandarinban fegyházbeli ismerősét.

A leleplezés hatása óriási volt, Trebitsch-Lincoln otthagya a mandarinságot, egyéb kínai tisztségeivel együtt és a vallásban „keresett feledést” karrierje összeomlásáig.

Vu-Pei-Fu táborából Ceylonba ment és Csao-Kung néven buddhista szerzetes lett. Csendben, békében élt a buddhista kolostorban, naphosszat pörgette imádság-malmát. A szentéletű buddhista szerzetes híre már az egész szigetet bejárta, amikor riasztó hírt kapott Londonból. Fiát, az akkori 23 éves John Lincolnt, gyilkosságért halálra ítélték.

John Lincoln, aki az angol hadseregben szolgált, Trowbridgeben megölt egy sörügnököt, azért mondtak ki rá halálos ítéletet.

Trebitsch Lincoln megszökött a kolostorból és elindult Anglia felé, hogy megmentse a fiát. Még Ceylon szigetéről kábelsürgőnyt küldött az angol belügyminiszternek:

— Kegyelmet kérek a fiamnak, utban vagyok, megszolgálom a kegyelmet Angliának!

A sürgöny megérkezett a belügyminiszterhez, ő maga azonban csak Marseille-ig jutott. A francia partokon megakadt, nem volt pénze, hogy tovább utazhasson Angliába. Annyi pénz azonban szerzett, hogy még egyszer sürgönyözzön:

— Három nap haladékot kérek a fiamnak!

Az első sürgöny nem használt, a másodiknak se volt foganatja s mire Trebitsch-Lincoln összekoldulta az utiköltséget és megérkezett Anglia partjára, azon a napon a Shepston Wallst-börtön udvarán felakasztották a fiát.

(Folytatjuk)

Betiltották a Naplót

Lapjelentések közlik, hogy az oradeai Naplót 10 napra betiltották.

Hirdessen

az »Az Ujság«-ban

Németország nem harcol a tenger alatt

London. Az admirális első lordja kijelentette a parlamentben, hogy Németország tengeri fegyverkezése ellene soha sem indít tengeralattjáró harcot. A bejelentést nagy tetszéssel fogadták.

Tamasdai véres verekedés ügye a salontai járásbiróság előtt

A salontai járásbiróság most tárgyalta néhány tamasdai gazda ügyét, akik ellen az volt a vád, hogy az uccán véresre verték egy társukat.

A járásbiróság — miután nem volt tanu, illetve megfelelő bizonyíték — a gazdákat felmentette.

Mi történt az ártézi kutnál?

Számos salontai polgár felhívta figyelmünket arra, hogy mi történik az ártézi kutnál? Egyes emberek nem törődnek sem törvénnyel, sem rendelettel, csak saját fejük után mennek és olyan rendetlenséget, piszkot csinálnak az ártézi kutnál, hogy az köpedelem. A piszok az éltető eleme ennek a néhány embernek, aki összetéveszti az ártézi kutat egy istállóval. Sürgős intézkedést kérünk a hatóságok részéről.

Két gazdát megbüntetett a salontai járásbiróság

A salontai járásbiróság most tárgyalta Isai Ion mädärsi gazda ügyét. Kocsiján nem volt tábla, az ut baloldalán hajtott. 50 leire ítélték. Capăta Alexandru gazda kocsiján nem volt tábla, ugyancsak 50 lei bírságot kapott.

Megakadályozzák a salontai bérkocsisok trágárságát

Illetékes helyről nyert értesülés alapján közöljük, hogy a hatóságok meg fogják akadályozni a bérkocsisok trágár beszédét.

Felháborító, hogy egyesek valóban valódi kocsistempóban lezavarják a komoly közönséget a korzóról az olyan beszéddel, mely nyomdafestéket nem tűr el.

Ezeket a kocsisokat fogja megrendszabályozni a rendőrség. Legutóbb Debău rendőrfőnök fül- és szemtanuja volt, hogy a kocsisok egyrésze, miként viselkedik és mennyire megsérti a jóízű legegység szabályait.

Nem drágítják a gyógyszert

Bucurestiből jelentik: Manolescu Strunga ipari és kereskedelmi miniszter magához rendelte a fővárosi importőröket, akiktől magyarázatot kért a piacon tapasztalt áremelkedésre vonatkozólag. Az importőrök elismerték, hogy az új külkereskedelmi rendelet kibocsátása következtében egyes cikkek valóban megdrágultak, ezt azonban annak a pánikhangulatnak tulajdonítják, amely a 44 százalékos importjuttalék bevezetése kapcsán csaknem általánossá vált a kereskedők körében.

A miniszter nagy súlyt helyez arra, hogy érdekelt kereskedők a gyógyszerek, a drogua, valamint a

közszükségleti cikkek árát a régi színvonalra szállítsák le. Arra is felhívta figyelmüket, hogy a minisztérium a legszigorúbban fogja alkalmazni az áruzsora letörésére szolgáló törvényt.

Anglia pártolja Olaszországot

Párizs. Lord Eden angol főpecsétőr Laval francia külügyminiszterrel nagyfontosságú tárgyalásokat folytatott. Laval kijelentette, hogy Anglia engedett az olaszokkal szembeni merev álláspontjából az abesszin kérdést illetően, valószínű, hogy Olaszország nem lép ki a Népszövetségből.

Fájdalomtól megtört szívvel, de a Gondviselés kifürkészhetetlen akaratában megnyugodva tudatjuk, hogy a felejtethetetlen jó férj, apa, nagyapa, testvér, sógor és rokon

Balogh Mihály vendéglős

életének 59-ik évében hosszas szenvedés után átadta lelkét Teremtőjének.

Megboldogult drága halottunk földi maradványait június 27-én, csütörtökön d. u. 4 órakor helyeztük örök nyugalomra a Calea Regele Ferdinand 67. sz. gyásháztól a ref. egyház szertartása szerint a gyásháznál imával s a templomban tartandó emlékbeszéddel.

Salonta, 1935. június 26.

Munkás volt életem, siri álmod legyen csendes!

A gyászoló család.

(Csatári temetkezési vállalata.)

Rövid salontai hírek

A salontai állami fiugimnázium évvizsgája ünnepélyes keretek között folyt le.

Ercsey Károly román állampolgárság iránti kérelmét a minisztérium elutasította.

Özv. Szemes Mihályné a város vezetőségétől megélhetési segílyt kér.

A kórház árlejtést hirdetett a szükséges élelmiszerekre.

A gazdák és a taxakivetés

A salontai gazdák a városhoz beadvánnyal fordultak, melyben kérték, hogy közülük is delegáljon a város egy tagot a taxakivétel bizottságba.

Országos vásárok

A sanniolaumarei országos vásárt június 29—30-án, a socodori országos vásárt július 20—21-én, a halmagiut június 29-én tartják meg. Sepreuson június 28-án, Cermeun június 29—30-án lesz a nagyvásár.

Itt a nyár

Gondoskodjék nyári ruházati cikkekről!

Sportingek, fürdőtrikók, férfi nyári ingek, zoknik, női és gyermek szandálok, kalapok, nyakkendők d ú s választékban, legolcsóbban

Kovács Lajos divatáruházában

Tip: „Az Ujság” nyomdája Salonta

A legújabb francia

mintázott selyem zsorzsettek

nagy választékban érkeztek

Szántó áruház

SPORT

Az NSC vasárnapi programja

Az NSC vezetősége arra igyekszik, hogy a közönséget minden tekintetben kielégítse. Vasárnapra is igen jó programról gondoskodott, amennyiben az aradi USA kitűnő csapatát kötötte le barátságos mérkőzésre. Bizonyosak vagyunk benne, hogy nagy közönség vesz részt a nívós, ígérkező mérkőzésen.

Az USA-ról az Aradi Közlöny a következőket írja:

A másodosztályú bajnokság győztese az USA, a második selejtező mérkőzésen is főként győzte le az aradkerületi elsőosztályú bajnokság utolsó helyezettjét, a Sparta-t. Az első selejtező mérkőzésen az USA 9:2 arányban győzött. A második meccsen 3:0-ra diadalmaskodott és így 12:2 arányban kiverte a Sparta-t az aradkerületi elsőosztályú bajnokságból és az őszi szezonban az USA fog játszani a Sparta helyett az elsőosztályú bajnokságban. Az első félidőben az USA Nagy I és Szinder (2) góljaival már 3:0 arányban vezetett, amikor a szünet után lelékezett, és így a Sparta is vezetett néhány veszélyes, de eredménytelen támadást.

A BIHORI TURISTA CLUB

salontai osztálya 30 án, vasárnap kirándulást rendez Rézbányára. Indulás reggel fél 5 órakor a Központi kávéház elől a Rapid autobus társaság kényelmes autóbuzán Rézbányáig. Onnan gyalog a Körös eredetig és a Bihar kapuig. Visszafelé jövet fürdés a Körösben, miért is mindenki hozzon fürdőruhát magával. Részvételi díj 120 Lei, tagoknak 100 Lei. Jelentkezni lehet péntek estig Lakatos György pénztárnoknál, Piața Unirii 13. Könyvnyű tura, úgy, hogy azon bárki résztvehet!

Az NSC

választmánya vasárnap d. e. 11 órakor nagyszabású ülést tart. Kérnek a tagok a pontos megjelenésre.

Lawrance ezredes él

Lawrance ezredes, a híres angol kém nem halt meg, hanem Abessziniában él és a négy titkos tanácsadója.

Rádióműsor

Szerda, június 26.

București

18 Zenekar. 20:20 Operetlemezek. 21 Felolvasás. 21:15 Ének. 22:05 Rádiózenekar.

Budapest

1:05 Szalónnégyes. 2:30 Hanglemezek. 5:10 Diákielőre. 7:15 Zenekar. 9:30 Dobos Imre klarinétos. 9:30 Fényes Lóránd emlékezete. 11:10 László Sándor zongorázik.

Csütörtök, június 27.

București

18 Lemezek. 20 Felolvasás. 21 Verdi: Rigoletto. Opera lemezek. Majd vendégelői zene.

Budapest

1:05 Szalónzene. 2:30 Pécsi Szeráfi Kórus. 6:50 Szalónzene énekkel. 7:50 Előadás. 8:10 Magyar Tamás hegedű. 8:50 Kis Szinpad. 10:10 Hanglemezek.

MODERN MESÉK

IRTA: HELTAI JENŐ

A LILIOM ÉS A PIPACSKOK

Szelid kékszemű lány és a mosolygó büszke legény a kertben sétált. Szépek és fiatalok voltak mind a ketten és a fehér liliom kedvtelve gyönyörködött bennük. Mikor a kerítés tövében lézengő pipacsok ezt látták, haragosan kiáltoztak:

— Látjátok a lilomot? És ez az ártatlanság virága! Idenézzetek, miránk! Mi már előre pirulunk amiatt, ami itt esetleg történni fog.

VESZTEGETÉS

A kiváló férfiúhoz, akinek nagy befolyása volt a haza sorsára, becsstelen ajánlattal jöttek. Negyvenezer koronát ígértek neki, ha eladja a hazát. Az elzúllott alak, ki ezt az üzletet hozta, kivette zsebéből a pénzt és csábító mozdulattal odakinálta neki.

A kiváló férfiú sértődötten és elutasítóan intett:

— Micsoda szemtelenség! Csak nem képzeled, hogy tiszta kezem hozzányúl ehhez a piszkos pénzhez?

És becsöngette erre a célra alkalmazott titkáraját.

Hirdessen az „Az Újság”-ban

Mi újság a városházán?

— Kovács Béla polgármester bucurești tartózkodása alatt a primari teendőket Borcean Onisifor látja el.

— Szombaton a városházán nincs hivatal.

— A taxakivetések folynak.

— Ismételten felhívjuk a közönség figyelmét, hogy hétfőn délelőtt ne menjen fel a városházára, mert nincs hivatal. Szeptember 15-ig hétfőn és ünnepek utáni napokon délelőtt nincs hivatalos óra.

— Bordás László városi jegyző szabadságon van.

Mindenfelől

A világ legszemtelenebb betörője

A világ legszemtelenebb betörőjét tartóztatták le Párizsban Emile Sero, volt tisztviselő személyében. Sero megtudta, hogy egy ismerősének lakásában értékes ékszerek vannak és elhatározta, hogy elrabolja azokat. Minthogy a bonyolult zárak felnyitásához nem értett és általában kényelmes ember volt, lakatost vitt magával a betöréshez. Tudta, hogy melyik napon megy kirándulásra ismerőse. Ezen a napon jelent meg a lakatossal a házában. A lakatos szabályosan felfeszítette a zárat. Sero kifizette, majd egyedül bement a lakásba és elvitte az ékszereket. Amikor a lakatos másnap az újságokból értesült a betörésről, jelentkezett a rendőrségen és az ő személyleírása alapján elfogták Serot.

Himlőoltás tojásból

A himlő elleni oltáshoz szükséges anyagot a legtöbb államban a borjúkól nyerik. Nagy előrehaladást jelent az oltások terén, hogy most ezt az anyagot a tyúktojásokból vonják ki. A tojáshéjába egészen finom lyukat szurnak és a tojás bőrét ezen keresztül himlő-virussal fertőzik meg. Ezután a nyílást csillámszemecskével befedik — majd napok múlva vérpontok mutatkoznak a tojáshéjon. Ezek már a baktériumtenyésztés jelei. Ebből a tojásból vonják ki azután az oltóanyagot.

Kérem egy szóra!...

Figyelje meg árait: Gumitalpu cipő 70, női vászon divatcipő 135, férfi barna cipő 65, férfi trikó ing 55 lei. Szandálok minden számban, fürdődresszek, cipők, sapkák, zsemperek nagy választékban. Minőséggel és árral ön is meg lesz elégedve.

Rubinné Minerva áruház

KERESFK július 1-re tisztességes, megbízható mindenestől. Str. Mihai Viteazul 24.

EGY kifutó fiú fizetéssel felvétetik. Sipos fűszerüzlet, a főszolgabíróval mellett.

MIELŐTT ELADJA próbálja meg, hogy használt aranytárgyakért törött aranyért ezüstért legmagasabb árat fizet. Orendi ékszerész Calea Regele Carol II. 5.

HADIÖZVEGYEK, hadirokkantak figyelmébe! Előírásszerűen olcsó kártya képet készít Csikos Mária Piața Unirii 13.